

Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten
eerste kamer

Openbare zitting van dinsdag 27 juni 2023

Dossiernummer TB-0287-2022 - 2022 (BPA/21 - 22/1078/ZT)

In de zaak van:

Mr. X, kantoor houdende te ...
in persoon verschijnend,
bijgestaan door zijn raadsman mr. A i.p.v. B, advocaat te ...

wijst de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten de volgende beslissing:

1.

Met aangetekende brief van 7 oktober 2022 werd mr. X door de stafhouder van balie Antwerpen opgeroepen om gehoord te worden zoals in tucht door de raad van de orde van advocaten bij de rechtbank Antwerpen op de zitting van 25 oktober 2022 met betrekking tot het onderzoek of hij opgenomen kan blijven op de lijst van vrijwilligers tweedelijnsbijstand (artikel 508/8 Gerechtelijk Wetboek) waarbij door het BJB in zijn advies d.d. 21 september 2022 werd besloten:

"Gezien de zwaarwichtigheid van bovenstaande, het betreft immers het aanpassen van bestaande officiële stukken welke gebruikt worden ten aanzien van de FOD Justitie om enerzijds de juistheid van de aanvraag te beoordelen en anderzijds de grootte van de vergoeding kan het BJB niet anders dan deze zaak voor te leggen aan de stafhouder ter beoordeling daar het BJB vaststellingen heeft gedaan die maken dat de raad van de Orde zou kunnen besluiten dat mr. X niet langer op de lijst tweedelijnsbijstand kan blijven of dat er voorwaarden worden opgelegd."

2.

De raad van de orde van advocaten bij de rechtbank Antwerpen, zetelend zoals in tucht, heeft op 13 oktober 2022 beslist (onder referentie BPA/22-23/0121/ZT) om mr. X met onmiddellijke ingang weg te laten van de lijst van vrijwilligers tweedelijnsbijstand.

Deze beslissing werd aan mr. X medegedeeld met aangetekende brief van 25 november 2022.

Bij aangetekende brief van 9 december 2022 heeft mr. X hoger beroep ingesteld tegen deze beslissing.

Het hoger beroep van mr. X werd regelmatig naar vorm en termijn ingesteld in de zin van artikel 204 Codex Deontologie voor advocaten en overeenkomstig artikel 463 Gerechtelijk Wetboek en is ontvankelijk.

Op de terechtzitting van 13 juni 2023 is mr. X in persoon verschenen, bijgestaan door zijn raadsman mr. A i.p.v. B en werd na het door de stafhouder van balie Antwerpen uitgebracht verslag gehoord in zijn grieven en middelen van verdediging.

Advocaat-generaal C heeft mondeling advies gegeven ter terechtzitting, waarna mr. X het laatste woord heeft gekregen.

De tuchtraad van beroep heeft kennis genomen van de processtukken en de dossierstukken balie Antwerpen, alsmede van de door mr. X ter terechtzitting neergelegde stukken.

De relevante feiten worden afdoende door de raad van de orde van advocaten bij de rechtbank Antwerpen, zetelend zoals in tucht, in de beroepen beslissing omschreven, wat kan worden bevestigd mits het navolgende.

3.

Mr. X beoogt met het hoger beroep, volgens de door hem neergelegde beroepsakte, dat de beroepen beslissing betreffende de weglating van de lijst van vrijwilligers voor tweedelijnsbijstand wordt verbroken, om reden dat deze beslissing waardoor hij de komende 5 jaren geen nieuwe aanvraag zou kunnen doen om een cliënt pro deo bij te staan, wat in het strafrecht bij uitsteking zou gebeuren, als sanctie naast de strengheid ook haar doel zou missen, nu het nooit enige vraag zou zijn geweest of hij de ingediende prestaties daadwerkelijk zou hebben geleverd, er geen opmerkingen zouden zijn geweest omtrent de kwaliteit van zijn inhoudelijk werk als advocaat in het kader van de bijstand, doch integendeel daarmee de bijl zou worden bovengehaald door onmiddellijk de zwaarst mogelijke sanctie van weglating van de lijst van vrijwilligers op te leggen, terwijl hij van bij aanvang alles zou hebben erkend, coöperatief zou hebben meegewerkt aan de procedure, hij zeer duidelijk zou hebben gemaakt nooit enige frauduleuze intenties te hebben gehad noch enige intentie om prestaties te vragen die hij niet zou hebben geleverd, wat uit het dossier, adviezen en stukken zou blijken en dat hij zich grondig wenst te excuseren voor de nalatigheden die hij heeft begaan.

4.

De feiten worden uiteengezet in het in de beroepen beslissing overgenomen verslag van het BJB van 21 september 2022 als volgt:

"Het RJR weerhoudt na verhoor 4 dossiers/gevallen van onregelmatigheden:

1. Dossier BJB ... met rechtzoekende C

Samenvatting: Er werd één aanwezigheidsattest gebruikt ter verificatie van vier prestaties bij de raadkamer. Concreet werd het attest gekopieerd en de datum overschreven nadat deze werd verwijderd door het gebruik van typex of andere hulpmiddelen. (Stuk 2)

Reactie mr. X: Mogelijk heb ik dit aanwezigheidsattest gerecupereerd en de datum aangepast, doch de prestaties zijn telkens wel geleverd. Mij werd nooit gemeld dat dit niet mocht.

De regelgeving omtrent de stavingstukken prestaties wordt verduidelijkt In hoofdstuk 14 van het compendium BJB (versie 01.09.2021 p. 58) Voor zaken in strafrecht wordt in 14.2.3 het volgende gesteld:

Kopieën worden verplicht gevoegd vanaf 29 juni 2019, datum dat de wet van 5 mei 2019 houdende "diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank" in voege trad.

Voor prestaties ouder dan 29 juni 2019:

- Wanneer de advocaat een gratis kopie kan bekomen van de vonnissen en de beschikkingen, zal hij dit voegen (I enkel de pagina's die belangrijk zijn om de prestaties te motiveren worden gevoegd).*
- Raadkamer beschikking, aanwezigheidsattest of kopie zittingsblad. Indien de beschikking niet gevoegd kan worden, volstaat het fixatiebericht met vermelding van de reden waarom beschikking niet toegevoegd kan worden.*
- Correctionele rechtbank: de advocaat voegt het vonnis toe. Indien het vonnis niet gevoegd kan worden, volstaat het fixatiebericht met vermelding van de reden waarom het vonnis niet toegevoegd kan worden.*
- Hof van assisen: aanwezigheidsattest van de advocaat met vermelding van de dagen of halve dagen dat hij aanwezig was.*
- Salduz: kopie van het PV van verhoor. Indien het PV van verhoor niet gevoegd kan worden, volstaat de Salduz-fiche van de webapplicatie. Bij telefonische prestaties volstaat de Salduz-fiche van de webapplicatie. Het uniek Salduz-nummer wordt ingegeven in de BJB-module*
- Probatie commissie beslissing of aanwezigheidsattest*

De advocaat vrijwilliger moet zijn prestaties dus bewijzen aan de hand van bovenstaande regels.

In casu duidt mr. X in zijn prestatiefiche van dossier BJB... het volgende aan:

... Totaal punten voor prestaties: 13 13 Dossierkosten: 2,6

Volgens het compendium zouden er dan 4 aanwezigheidsattesten dan wel beschikkingen van de raadkamer moeten voorliggen.

In casu werden er 4 aanwezigheidsattesten voorgelegd (Stuk 2) waarvan telkens de datum werd gewijzigd. De attesten zijn immers identiek met uitzondering van de datum.

Mr. X werd hiermee geconfronteerd en geeft toe dat hij inderdaad de datum heeft gewijzigd op het attest. Hij benadrukt wel dat hij de prestaties heeft geleverd.

Niet anders kan worden vastgesteld dan dat men getracht heeft vervalste stukken te gebruiken ter verificatie van de prestaties.

Dat de prestaties geleverd zouden zijn, maakt niet dat men zomaar gebruik kan maken van valse stukken. Indien zulks een fraude zou ontdekt worden tijdens de jaarlijkse audit controle onder toezicht van de FOD Justitie zou zulks belangrijke

gevolgen kunnen hebben voor de werkingsmiddelen van het BJB om niet te zeggen dat alle dossiers opnieuw zouden moeten worden gecontroleerd.

Oorspronkelijk leek het er vooral op dat mr. X het attest gewoon vergeten te vragen was en zich heeft laten verleiden tot deze valsheid waar een andere advocaat wel de moeite had gedaan alsnog een kopie van de beschikkingen te bekomen of eenvoudigweg de prestaties niet had ingebracht. Recent heeft mr. X wel de juiste en originele aanwezigheidsattesten bezorgd die hij "misplaatst" had.

2. Dossier BJB... met rechtzoekende D:

Samenvatting: In dit dossier werd een aanvraagformulier uit het dossier van mr. E (tevens ook de stagemeeester) genomen om dan de datum aan te passen daar waar voor elk nieuw onderdeel van de procedure een nieuw aanvraagformulier had moeten worden voorzien. In concreto werd de 7 (juli) veranderd in een 9 (september).

Reactie mr. X: In dit dossier ben ik mr. E opgevolgd, met haar akkoord. ik weet het niet meer zeker, maar mogelijk uit gemakzucht heb ik dat gedaan; het dossier werd goedgekeurd en ik was er me niet van bewust dat dit niet mocht. Het reflecteert alleszins wel de wens van de rechtzoekende en de prestatie heb ik geleverd. Het formulier veruitwendigt alleszins de wil van de rechtzoekende.

De regelgeving omtrent de stavingstukken van de aanvraag worden verduidelijkt in hoofdstuk 3 van het compendium BJB (versie 01.09.2021 p. 21). Met betrekking tot de aanvragen wordt verwezen naar punt 3.1.4.2:

3.1.4.2 Personen met onvoldoende inkomsten De rechtzoekende die juridische tweedelijnsbijstand wil aanvragen en meent over onvoldoende inkomsten te beschikken, brengt de volgende documenten mee (te voegen bij het elektronisch dossier): Het aanvraagformulier volledig ingevuld, gedateerd en ondertekend (zie bijlage bij het compendium juridische tweedelijnsbijstand I.);

In casu werd de bijstand door mr. E beëindigd door de opvolging door mr. X die op dat ogenblik voor de rechtzoekende een nieuwe aanvraag moet indienen. Hetgeen hij ook doet.

Evenwel laat hij het aanvraagformulier niet invullen door de rechtzoekende maar wijzigt hij het eerdere aanvraagformulier uit het dossier van mr. E door de maand aan te passen (Stuk 3).

Ik verwijs naar de bovenstaande opmerkingen inzake het vervalsen van stukken welke ook hier integraal gelden.

1. Dossiers rechtzoekende F (7)

Samenvatting: het BA stelt vast dat telkens hetzelfde aanvraagformulier werd gebruikt met aanpassing van de datum.

Reactie mr. X: Rechtzoekende was een zeer laagbegaafde man die telkens opnieuw stennis maakte in de gevangenis en dan In tucht diende te verschijnen. Op erg korte tijd ben ik heel vaak naar de gevangenis moeten gaan; men belde me zelfs al op vanuit de gevangenis. Ik wist niet dat ik het aanvraagformulier niet mocht recupereren en de datum aanpassen; Ik heb alle prestaties alleszins verricht en het was zeker de wens van rechtzoekende om hem bij de tuchtprocedures bij te staan door mij.

Ik verwijs naar de reeds vermelde reglementering over het gebruik van de aanvraagformulieren. Het aanvraagformulier moet voor elke nieuwe procedure worden ingevuld en worden aangevuld met stavingstukken.

Ook hier recycleert mr. X tot 7 keer toe het aanvraagformulier dat ofwel een nieuwe datum ofwel datum en voorwerp krijgt (Stuk 4).

2. Dossier BJB... met rechtzoekende G

Samenvatting: het BJB stelt vast dat het aanvraagformulier werd aangepast met betrekking tot de gevoerde procedure.

Reactie mr. X: Dit klopt. Ik heb dat formulier 2 maal gebruikt. Ik wist niet dat dat ongebruikelijk was en benadruk dat ik telkens de prestatie heb geleverd en de rechtzoekende vragende partij was om zich te laten bijstaan door mij.

Ik verwijs ook hier naar de reeds vermelde reglementering over het gebruik van de aanvraagformulieren. Het aanvraagformulier moet voor elke nieuwe procedure worden ingevuld en worden aangevuld met stavingstukken.

Hier recycleert mr. X het aanvraagformulier slechts één keer (Stuk 5).

Gezien de zwaarwichtigheid van bovenstaande, het betreft immers het aanpassen van bestaande officiële stukken welke gebruikt worden ten aanzien van de FOD Justitie om enerzijds de juistheid van de aanvraag te beoordelen en anderzijds de grootte van de vergoeding kan het BJB niet anders dan deze zaak voor te leggen aan de Stafhouder ter beoordeling daar het BJB vaststellingen heeft gedaan die maken dat de raad van de Orde zou kunnen besluiten dat mr. X niet langer op de lijst tweedelijnsbijstand kan blijven of dat er voorwaarden worden opgelegd.

Ik breng in herinnering artikel 508/8 Gerechtelijk Wetboek

De Orde van Advocaten ziet toe op de doeltreffendheid en de kwaliteit van de prestaties verricht door de advocaten in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand, alsook op de regelmatigheid van de stappen ondernomen op grond van de artikelen 508/9, 508/14, eerste en derde lid, en 508/19, § 2.

Onverminderd de tuchtrechtelijke vervolgingen kan de raad van de Orde in geval van tekortkoming en volgens de bij de artikelen 458 tot 463 bepaalde procedure, de handhaving van de advocaat op de in artikel 508/7 bedoelde lijst afhankelijk stellen van de naleving van 6 de voorwaarden die hij bepaalt, diens inschrijving op die lust schorsen gedurende een periode van acht dagen tot drie jaar of hem eruit weglaten.

Bij niet-naleving van de voorwaarden bepaald door de raad van de Orde overeenkomstig het tweede lid, roept de stafhouder de advocaat voor de raad van de Orde op om een andere maatregel waarin is voorzien in hetzelfde lid, te doen uitspreken.

Behoudens andersluidende beslissing van de raad van de Orde, heeft de in het tweede lid bedoelde maatregel van schorsing geen gevolgen voor de aanstellingen die werden verricht bij het bureau voor juridische bijstand vóór zijn inwerkingtreding.

In geval van weglating, wordt de advocaat van de behandeling van zijn dossiers in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand ontlast, behoudens andersluidende beslissing van de raad van de Orde. Het bureau voor juridische bijstand wijst een nieuwe advocaat aan. De advocaat kan vragen om zijn wederinschrijving op de in artikel 508/7 bedoelde lijst middels een met redenen omkleed verzoek, dat niet mag worden ingediend voordat een termijn van vijf jaar verstreken is sinds zijn weglating. De

beslissingen bedoeld in het tweede, vierde en vijfde lid worden met redenen omkleed. Zij zijn vatbaar voor beroep overeenkomstig artikel 432bis.

Het BJB wijst er op dat mr. X nog stagiair is en eigenlijk verplicht is mee te draaien in de tweedelijnsbijstand zoals de codex Balie Antwerpen stelt.

Het opleggen van voorwaarden kan bijvoorbeeld zijn, opgelegde materies, enkel zaken behandelen die door het BJB zijn toegewezen, etc."

Deze weerhouden en op zich niet betwiste onregelmatigheden worden in beroep door niets weerlegd noch op enige wijze tegengesproken en zijn aldus bewezen gebleven.

5.

Het komt voor dat de raad volkomen terecht desbetreffend heeft overwogen als volgt:

"De raad stelt vast dat mr. X op structurele wijze officiële documenten vervalst om in zijn voordeel aan te wenden in het kader van werkzaamheden als vrijwilliger tweedelijnsbijstand en dit ter staving van door hem geleverde prestaties waarvoor hij vergoeding vraagt.

Mr. X geeft deze feiten toe ter zitting en voegt hieraan toe dat de erin vermelde prestaties ook werkelijk door hem zijn geleverd.

De raad merkt op dat onafgezien of de prestaties al dan niet werkelijk zijn geleverd dit geen enkele afbreuk doet aan het feit dat bewust en actief fraude werd gepleegd door het creëren van vervalste stukken.

Bij nazicht van de stukken blijkt overigens dat in het dossier van C mr. X een aanwezigheidsattest heeft vervalst volgens hetwelk hij aanwezig zou zijn geweest op de zitting van de raadkamer op 11 april 2022, terwijl in de beschikking van de raadkamer staat vermeld dat er geen raadsman aanwezig was.

Het argument van mr. X dat dit mogelijks aan gemakzucht te wijten is en dat niemand hem ooit heeft verteld dat de attesten niet op dergelijke manier zouden mogen worden nagemaakt houdt geen steek.

Als advocaat moest hij weten dat dergelijke praktijken onaanvaardbaar zijn, minstens had hij in geval van twijfel ter zake nazicht moeten doen of zich verder laten informeren.

Mr. X reikt geen enkel valabel argument aan ter mogelijke verrechtvaardiging van de door hem erkende ernstige feiten waaraan zeer zwaar wordt getild door de raad.

De raad is van oordeel dat door de houding van mr. X de werking van het BJB in diskrediet gebracht kan worden en dat in die omstandigheden hij niet kan worden behouden op de lijst van de vrijwilligers tweedelijnsbijstand."

Één en ander komt volkomen redelijk en verantwoord voor en kan in beroep worden bevestigd, behoudens wat betreft het *in fine* door de raad overwogen niet kunnen behouden van mr. X op de lijst van de vrijwilligers tweedelijnsbijstand, zoals hier nader te overwegen.

6.

De tuchtraad in beroep zetelend als beroepscollege in een administratieve aangelegenheid dient zich desbetreffende te beperken tot een marginale toetsing. De tuchtraad in beroep vermag zich niet in de plaats te stellen van de administratieve overheid zelf.

In het licht daarvan kan thans alleen maar worden vastgesteld dat mr. X door diens voormeld laakbaar handelen, meer bepaald het op structurele wijze bewust en actief officiële documenten vervalsen ter staving van prestaties waarvoor hij vergoeding vraagt, als advocaat-medewerker van het BJB niet alleen de normale werking en controle van het BJB heeft bemoeilijkt en/of ondermijnd, doch evenzeer en ten zeerste het vertrouwen in zowel het BJB als in hemzelf als advocaat in diskrediet heeft gebracht.

In die zin falen hier dan ook de door mr. X thans tevergeefs gedane beweringen dat er nooit enige vraag zou zijn geweest of hij de ingediende prestaties daadwerkelijk zou hebben geleverd, dat er geen opmerkingen zouden zijn geweest omtrent de kwaliteit van zijn inhoudelijk werk als advocaat in het kader van de bijstand, dat hij van bij aanvang alles zou hebben erkend, dat hij coöperatief zou hebben meegewerkt aan de procedure, dat hij nooit enige frauduleuze intenties zou hebben gehad noch enige intentie om prestaties te vragen die hij niet zou hebben geleverd en dat hij zich grondig wenst te excuseren voor de nalatigheden die hij heeft begaan.

Evenzeer faalt de als stuk 2 voorgebrachte oproep d.d. 15 maart 2023 van mr. H, voorzitter BJB Antwerpen, betreffende het manipuleren van de aanvraagformulieren.

Immers, deze oproep ontnemt niet dat ook voordien het valselijk manipuleren van aanvraagformulieren op enige wijze geoorloofd zou zijn geweest en/of getolereerd zou zijn geworden.

De bewering dat dit gebruikelijk zou zijn geweest en/of aan mr. X voorgezegd zou zijn geweest door oudere confraters wordt op zich niet afdoende bewezen en ontnemt niets aan zijn eigen verantwoordelijkheid ter zake als advocaat én medewerker BJB.

Mr. X dient zich steeds én ten zeerste bewust te zijn van de ernst van het voormeld laakbaar handelen als advocaat-medewerker van het BJB.

Daartoe dringt zich aldus de navolgende ernstige maatregel op.

7.

De tuchtraad van beroep is van mening, binnen zijn marginale toetsing als beroepscollege in deze administratieve aangelegenheid, dat de weglating van mr. X van de lijst van vrijwilligers tweedelijnsbijstand kennelijk onredelijk is als maatregel en dat rekening dient te worden gehouden met de specifieke omstandigheid dat bij weglating van de lijst van vrijwilligers tweedelijnsbijstand mr. X minstens 5 jaar zou moeten wachten alvorens opnieuw op de lijst te worden

opgenomen en waar mr. X zich als advocaat-stagiair blijkbaar vooral bekwaamt in het strafrecht, dit zou betekenen dat hij tijdens zijn volledige stageperiode verstoken zou blijven van dergelijke pro-deo zaken, zijnde blijkbaar de hoofdmoot van de aanvragen tweedelijnsbijstand.

Een schorsing gedurende een bepaalde tijdsduur komt in het licht van de voormelde omstandigheden en op heden als maatregel meer passend en remediërend voor dan meteen een weglating van mr. X van de lijst van vrijwilligers tweedelijnsbijstand, nu dergelijke schorsing hem zeker de ernst van diens laakbaar handelen als advocaat-medewerker van het BJB zal doen inzien alsook hem zal aanzetten tot de nodige voorzichtigheid en vereiste nauwgezetheid ter zake.

De tuchtraad van beroep beaamt in de voormelde zin het oordeel van de raad van de orde van advocaten bij de rechtbank Antwerpen, zetelend zoals in tucht, en bevestigt aldus de bestreden beslissing dat de ten laste gelegde feiten bewezen zijn, met dien verstande dat mr. X in de zin van artikel 508/8, 2^e lid Gerechtelijk Wetboek *in de navolgende mate wordt geschorst van de lijst van de advocaten die zijn ingeschreven om tweedelijnsbijstand te verlenen.*

BESLISSING VAN DE TUCHTRAAD VAN BEROEP VOOR ADVOCATEN:

De rechtspleging is verlopen in overeenstemming met de wet van 15 juni 1935 op het gebruik van de taal in gerechtszaken.

De tuchtraad van beroep verklaart het hoger beroep van mr. X ontvankelijk maar ongegrond mits het navolgende.

De tuchtraad van beroep bevestigt aldus de bestreden beslissing dat de ten laste gelegde feiten bewezen zijn met dien verstande dat mr. X wordt geschorst van de lijst van de advocaten die zijn ingeschreven om tweedelijnsbijstand te verlenen voor 12 maanden en waarbij de blijkbaar effectieve schorsing van deze lijst sedert 1 september 2022 in mindering dient te worden gebracht.

De kosten worden overeenkomstig artikel 460, laatste lid Gerechtelijk Wetboek ten laste gelegd van mr. X, op heden te bepalen op: *nihil*.

Hebben deelgenomen aan de behandeling en de beraadslaging:

Luc Thabert, voorzitter, en de assessoren Philip Willemys, Frank Van der Schueren, Stany Wens en Luc Savelkoul.

De assessoren mr. Philip Willemyns, Frank Van der Schueren, Luc Savelkoul en mr. Stany Wens bevinden zich in de onmogelijkheid om deze beslissing te ondertekenen zodat de uitspraak met toepassing van artikel 785, 1^e lid van het Gerechtelijk Wetboek, ondertekend wordt door de secretaris en de voorzitter.

Waren aanwezig bij de uitspraak:

Luc Thabert, voorzitter
Ludwig Evens, secretaris

L. Evens

L. Thabert